

foto's Hans van den Bos

Nieuwe Agenda voor het Nederlandse bos

— Jos Jansen (Bosschap), Harm Luisman en Henk Smit (beide Wing)

Op 13 november overhandigde Ed Nijpels de 'Agenda voor het Nederlandse Bos tot 2020' aan LNV-minister Verburg. Nijpels, voorzitter van het Bosschap, deed dat namens een groot aantal personen binnen en buiten de boswereld. Een van de boodschappen van de Agenda is dat het Nederlandse bos integraal onderdeel is geworden van de stedelijke samenleving. Bos is niet een probleem, maar juist de oplossing voor veel maatschappelijke problemen. Nijpels noemde drie thema's die de komende jaren prominent op de beleidsagenda moeten staan: de beleefbaarheid van bos, de stapeling van functies met daaraan gekoppeld een adequate vergoeding, en het beheer en gebruik van het Nederlandse bos in relatie tot onze internationale positie.

De Europese Commissie heeft de lidstaten en dus ook Nederland gevraagd een uitwerking te geven aan het EU-actieplan voor de bossen. De lidstaten hebben een grote vrijheid om daar een eigen invulling aan te geven. In het kader van een 'bossendialoog' heeft het ministerie van LNV de sector uitgenodigd met ideeën te komen. Adviesbureau Wing is gevraagd dit traject te organiseren en begeleiden. De Agenda is in een serie van grote en kleinere bijeenkomsten met de sector tot stand gekomen, en bestaat uit een overzicht van het beleid, de visie op het Nederlands bos, en tot slot de uitwerkingen naar acties.

Visie

Sinds de nota 'Natuur voor Mensen, Mensen voor Natuur' uit 1998 is er geen overkoepelend beleid meer verschenen rond bos. Volgens velen was bos zelfs van de beleidsagenda verdwenen. In de Agenda vallen drie elementen op ten opzichte van de eerdere stukken rond bos:

- 1] De Agenda positioneert het Nederlandse bos met zijn vraagstukken in de stedelijke samenleving die Nederland geworden is.

De stedelijke invloed is overal in Nederland merkbaar geworden. Veel problemen maar vooral ook veel uitdagingen rond bos zijn hier een gevolg van.

- 2] Bos kent niet zo zeer grote problemen, maar vormt juist de oplossing voor problemen. Dit fenomeen heeft bos te lang van politieke agenda's gehouden. Tijd om het bos in plaats van reactief, proactief te benaderen, kortom: laten we de oplossingen die het bos biedt gebruiken!
- 3] Bos komt voor in een diversiteit aan landschappen. De Agenda onderscheidt de stedelijke (urbane) en landelijke (rurale) landschappen, en de nieuwe en ontwikkelde landschappen. Ieder landschap kent zijn eigen kansen en risico's voor het bos.

Actie

De Agenda heeft niet de pretentie om compleet te zijn, en agendeert een aantal acties waar extra aandacht voor nodig is. Hieronder presenteren we een deel van de acties. Steeds is aangegeven wat de sector zelf wil doen, en waar een beroep op de overheid wordt gedaan.

Duurzame grondstoffen en initiatieven

De klimaatdiscussie en de internationale geloofwaardigheid doen een appèl op Nederland om duurzame initiatieven op te zetten en zoveel mogelijk eigen duurzame grondstoffen te produceren en te verwerken. Bos kan hierin een belangrijke rol spelen. Het levert diverse duurzame grondstoffen die (nu of in de toekomst) kunnen worden gebruikt voor de productie van materialen, chemicaliën, transportbrandstoffen en elektriciteit en warmte. Het nodigt ook uit tot duurzame initiatieven zoals biomassacentrales en energieplantages. We kunnen nog veel meer dan tot nu toe gaan inzetten dit soort initiatieven. Zo kan Nederland een voorlopersrol krijgen en behouden. De houtsector geeft aan dat wetgeving en maatschappelijk klimaat houtoogst op dit moment lastig en impopulair maken.

De sector vraagt het Rijk om de doelstelling van het verhogen van het percentage hoogwaardige toepassingen van Nederlands hout van 50% naar 75% (zoals genoemd in de nota 'Natuur voor mensen, mensen voor natuur'), weer op te pakken.

Samenvatting kernacties uit EU-actieplan

Hieronder kort samengevat de kernacties uit het EU-Actieplan voor de bossen. Ze zijn gerangschikt in vier thema's, hieronder in originele volgorde.

Thema: versterking van het concurrentievermogen op lange termijn

1. De effecten van de mondialisering op de economische levensvatbaarheid en de concurrentiekracht van de bosbouwsector in de EU analyseren.
2. Onderzoek en technologische ontwikkeling stimuleren om de concurrentiekracht van de bosbouwsector te vergroten.
3. Kwantificeren van de totale waarde en de diverse functies van bossen en het ontwikkelen en toepassen van instrumenten om de waarde van de niet-vermarktbaar goederen en diensten te compenseren.
4. Bevorderen van het gebruik van door de bossen geproduceerde biomassa voor de opwekking van energie.
5. De samenwerking tussen boscijgenaren bevorderen en de opleiding en educatie met betrekking tot de bosbouw versterken.

Thema: verbetering en bescherming van het milieu

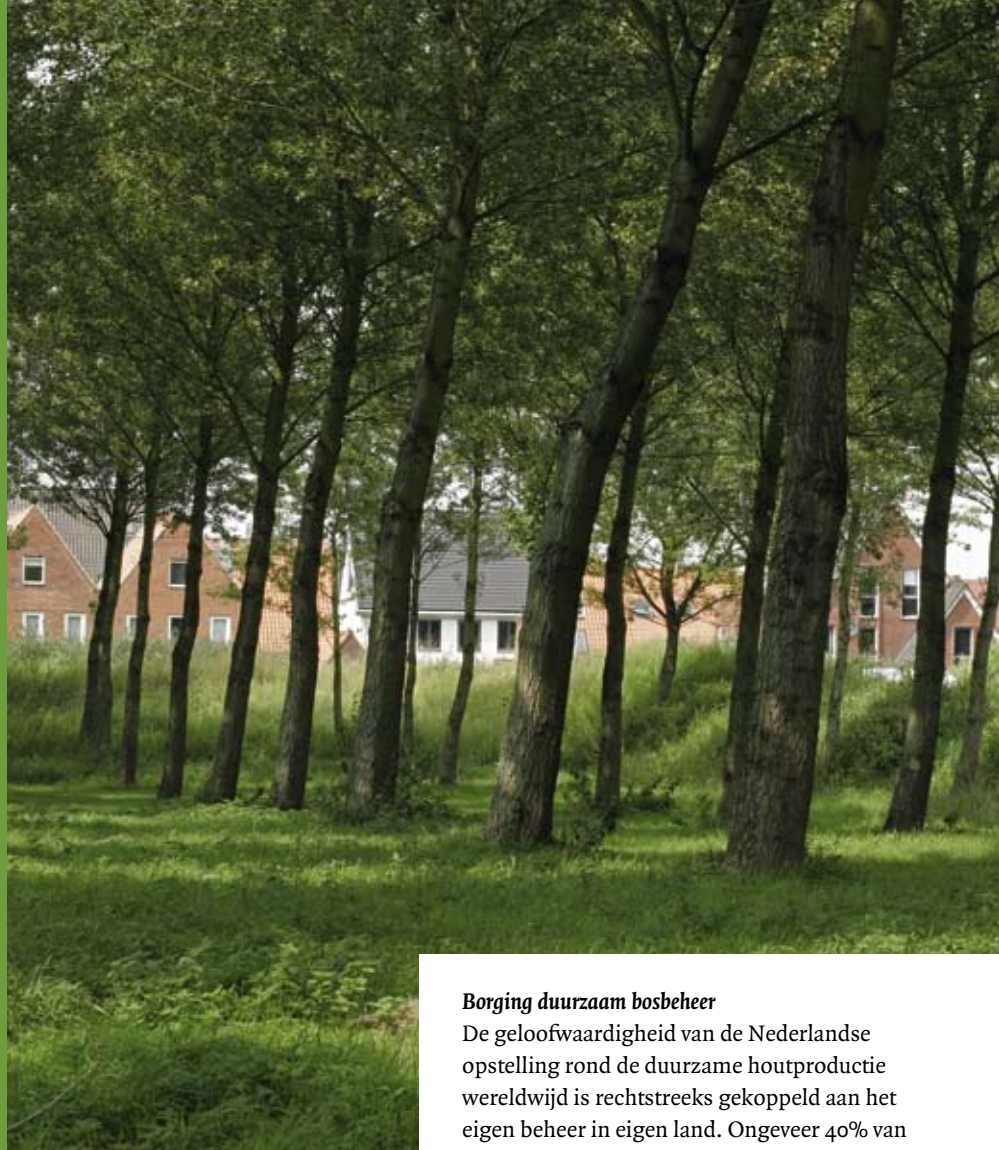
6. De naleving van de EU-verplichtingen inzake bestrijding van de klimaatverandering vergemakkelijken en aanpassing aan de effecten van klimaatverandering bevorderen.
7. Bijdragen tot het bereiken van de bijgestelde communautaire biodiversiteitsdoelstellingen voor 2010 en de periode daarna.
8. Een Europees bosmonitoringsysteem bewerkstelligen.
9. De bescherming van de bossen ten aanzien van branden, plagen en luchtverontreiniging in de EU verbeteren.

Thema: bijdrage tot de levenskwaliteit

10. Milieueducatie en -informatie aanmoedigen.
11. De beschermende functies van bossen in stand houden en versterken en bewustmaking en kennisoverdracht inzake natuurgevaren en risicobeheer bevorderen.
12. De mogelijkheden met betrekking tot stedelijke en randstedelijke bossen verkennen.

Thema: bevordering van coördinatie en communicatie

13. De rol van het Permanent Comité voor de bosbouw versterken.
14. Versterken van de coördinatie tussen beleidsterreinen die voor de bossen relevant zijn.
15. De open coördinatiemethode (OCM) toepassen op de nationale bosprogramma's.
16. Versterken van het EU profiel in internationale processen met betrekking tot bossen.
17. Het gebruik van hout en andere bosproducten uit duurzaam beheerde bossen aanmoedigen.
18. Informatie-uitwisseling en communicatie verbeteren.

Borging duurzaam bosbeheer

De geloofwaardigheid van de Nederlandse opstelling rond de duurzame houtproductie wereldwijd is rechtstreeks gekoppeld aan het eigen beheer in eigen land. Ongeveer 40% van het Nederlandse bos is FSC-gecertificeerd. Duurzaam bosbeheer moet in Nederland geborgd worden op basis van heldere criteria en door promotie van inkoop op duurzaam geproduceerd hout. Het doel is om de komende jaren het percentage gecertificeerd duurzaam beheerd bos verder te verhogen.

De Federatie Particulier Grondbezit (FPG), Algemene Vereniging Inlands Hout (AVIH) en de houtverwerkende industrie vragen het Rijk hen te ondersteunen bij het implementeren van het PEFC (Program for Endorsement Forest Certification) systeem.

Risico's in en om bos

In de Nederlandse stedelijke samenleving is een tendens waar te nemen naar het minimaliseren van risico's. Deze stedelijke normen voor veiligheid 'trekken het bos in'. Beleving en beoordeling van risico's vragen om maatwerk. Risico's en effecten kunnen verschillen, bijvoorbeeld tussen tekenbeten, vallende takken en, zeker onder droge omstandigheden, natuurbranden. Van belang is om naar een aanvaardbaar risiconiveau te streven. Door nu aandacht te hebben

Campagne 'eerlijk' over bos(beheer)

Tenslotte: het bos mag weer in de etalage. De Nederlandse aanpak van bosbeheer in de stedelijke samenleving verdient het zeker om gedeeld te worden met burgers en met de andere Europese lidstaten. Burgers staan open voor de boodschap dat oogsten van hout bij een gezond bos hoort, en de sector legt in samenwerking met de overheid graag de Nederlandse aanpak uit aan de Europese collega's.

De sector zet het eerlijke verhaal van bos(beheer) in al haar facetten in de etalage en vraagt het Rijk en andere overheden om dit ook te doen (bijvoorbeeld door duurzaam hout in bebouwing te stimuleren). Daarnaast vraagt de sector het Rijk om de Nederlandse aanpak van bosbeheer in de stedelijke samenleving te delen met burgers en te promoten in de Europese lidstaten

Vervolg

In een eerste reactie op de agenda gaf minister

Verburg aan de Agenda te zullen betrekken bij de Nederlandse uitwerking van het EU-actieplan voor de bossen. Ook reageerde ze positief op de uitnodiging van Nijpels de punten uit de agenda te laten terugkomen tijdens het regulier overleg tussen het Bosschap en LNV. Veel meer partijen kunnen nu aan de slag met de Agenda. Alleen zo zal het ons blijven lukken om het Nederlandse Bos in al zijn diversiteit fysiek, maatschappelijk, en economisch vitaal te houden of te maken. ♦

Jos Jansen is secretaris bij het Bosschap,
jansen@bosschap.nl

Harm Luisman en Henk Smit zijn respectievelijk adviseur en managing partner bij Wing Wageningen

Meer info:

Er is een beperkt aantal exemplaren van de Agenda beschikbaar bij Wing (0317-465200). Daarnaast is de digitale versie te downloaden op www.bosschap.nl, kijk onder nieuws.

voor deze risico's kunnen ongewenste gevolgen in de toekomst voorkomen worden.

De sector vraagt het Rijk om mee te denken over het zorgvuldig omgaan met diverse risico's. Dit vraagt onder andere om een publieke discussie over risico's in 'de vrije natuur'.

Stapelen van functies

Het Nederlandse bos is een van de meest robuuste vormen van natuur. Maar bos kan alleen duurzaam voortbestaan wanneer de economische basis gezond is. In de stedelijke samenleving kennen we een hoge ruimtedruk. Duurzaam behoud van onze bossen kan het beste worden gerealiseerd door bos zo veel mogelijk maatschappelijke functies te laten vervullen. Denk daarbij bijvoorbeeld aan houtoogst, waterberging, biodiversiteit, afvang van fijnstof en natuurlijk recreatie. Het stapelen van functies moet de basis voor het beleid, het beheer en de daartoe beschikbaar gestelde vergoedingen worden.

De sector wil het principe van stapeling nadrukkelijk doorvertalen in eigen handelen en vraagt het Rijk, provincies en waterschappen om functiestapeling expliciet door te vertalen in een afgestemd vergoedingstelsel.

ADVERTENTIE

NEW HOLLAND

H. Witteveen Mechanisatie

Wenum Wiesel, Telefoon 055-3121286

internet www.lmb-witteveen.nl, email info@lmb-witteveen.nl

- New Holland Bosbouwtractoren
- S+R Bosbouwlieren
- Vortex Whirlwind Bladblazers
- Vandaele Houtversnipperaars
- Jako houtsnipperwagens